

Feitenkaart

Rotterdammers over hun stad: Omnibussenquête 2018

Op verzoek van diverse afdelingen van de gemeente Rotterdam voert de gemeentelijke afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI) jaarlijks in het begin van het jaar een Omnibussenquête uit onder 3.600 Rotterdammers van 16 tot en met 85 jaar. De respons bedroeg dit jaar 28%, wat niet slecht is voor enquêtes in een stad als Rotterdam. Dankzij een aantal veranderingen in de aanpak is de dalende trend in de respons de laatste paar jaar gekeerd. Bovendien is de representativiteit van de respons dit jaar een stuk beter dan de afgelopen jaren, al blijven sommige bevolkingsgroepen wat ondervertegenwoordigd. Uitkomsten kunnen dan ook nog steeds goed vergeleken worden met uitkomsten uit eerdere Omnibussenquêtes. In termen van etniciteit is de representativiteit dit jaar zelfs een stuk beter dan de afgelopen jaren.

Deze Feitenkaart bevat een overzicht van de voor een breed publiek meest interessante uitkomsten van de Omnibussenquête 2018.

1. Rotterdammers en de stad

Het imago van de stad

Imago van de stad: percentages (helemaal) eens	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prettig wonen in Rotterdam?	90%	89%	88%	87%	90%	90%	93%	93%	92%	90%
Woonde liever in andere stad?	17%	16%	19%	19%	16%	14%	12%	13%	9%	X
Liever verhuizen naar een andere stad?	X	X	X	X	X	X	X	X	X	16%
Stad met veel groen?	49%	49%	49%	49%	52%	56%	59%	60%	51%	57%
Schone en opgeruimde stad?	30%	31%	34%	36%	34%	37%	39%	42%	47%	39%
Veilige stad?	28%	29%	29%	29%	31%	37%	43%	47%	49%	51%
Aantrekkelijk centrum?	65%	63%	61%	67%	66%	69%	76%	75%	78%	82%
Overall in de stad aantrekkelijke wijken?	X	X	X	X	X	X	X	X	X	42%
Internationaal karakter?	84%	83%	81%	84%	85%	86%	92%	91%	90%	93%
Diversiteit aan culturen?	X	X	X	X	X	X	X	X	X	96%
Toeristische stad?	X	X	X	X	X	X	X	X	X	85%
Voor ondernemers aantrekkelijk?	X	X	X	X	X	X	X	X	X	77%
Veel culturele mogelijkheden?	86%	87%	86%	84%	85%	86%	91%	90%	91%	X
Veel uitgaansgelegenheden?	77%	75%	72%	72%	73%	75%	81%	81%	83%	X
Veel te beleven?	X	X	X	X	X	X	X	X	X	88%
Voor jongeren aantrekkelijk?	64%	66%	64%	66%	67%	69%	74%	73%	77%	82%
Gezinsvriendelijk?	44%	46%	46%	50%	48%	52%	60%	60%	57%	67%
Voelt zich Rotterdammer?	78%	78%	75%	79%	81%	80%	82%	82%	83%	83%
Vertrouwen in toekomst Rotterdam?	75%	73%	77%	75%	73%	77%	82%	81%	86%	83%

De Rotterdammers zijn in 2018 in grote lijnen op vrijwel alle punten ongeveer even positief over hun stad als in voorgaande jaren. Het aandeel Rotterdammers dat liever ergens anders zou wonen is weer iets toegenomen en het aandeel dat de stad schoon vindt is weer iets afgenomen. Daar staat tegenover dat men positiever is over de aantrekkelijkheid van het centrum, men de stad steeds vaker aantrekkelijk vindt voor jongeren, en dat men de stad ook steeds vaker gezinsvriendelijk vindt. Over de afgelopen tien jaar is op vrijwel alle punten een toename te zien van het aandeel Rotterdammers dat positief oordeelt over de stad.

* Het imago van de stad verschilt over het algemeen niet zo heel sterk met de sociale sterkte van de buurt volgens de Sociale Index uit het *Wijkprofiel 2018*. Wel vindt men het vaker prettig wonen in Rotterdam naarmate men in een “betere” buurt woont, maar ook in de buurten die onder het gemiddelde scoren vindt nog 84% dit. In de buurten onder het gemiddelde heeft men

ook bijna even vaak vertrouwen in de toekomst van Rotterdam (79%) en voelt men zich even vaak Rotterdammer (82%). Wel wil men vaker liever verhuizen naar een andere stad naarmate men in een “slechtere” buurt woont: in buurten onder het gemiddelde wil 25% dat, in buurten rond het gemiddelde 17% en in buurten boven het gemiddelde 10%. Het veiligheidsimago van de stad verschilt niet veel.

- * Jongeren vinden even vaak als anderen dat er veel te beleven valt in Rotterdam; alleen boven de 65 is men iets minder vaak tevreden hierover. En hoe jonger men is, hoe vaker men vindt dat Rotterdam een voor jongeren aantrekkelijke stad is.
- * Rotterdammers mét kinderen vinden Rotterdam iets vaker gezinsvriendelijk dan Rotterdammers zónder kinderen.

Trots op Rotterdam?

Trots op Rotterdam	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ja	55%	56%	58%	58%	61%	68%	72%	69%	77%	74%
Een beetje	38%	37%	34%	33%	32%	26%	23%	27%	19%	22%
Nee	7%	7%	8%	9%	7%	6%	5%	4%	5%	4%

74% van de Rotterdammers is trots op Rotterdam. 22% is ‘een beetje’ trots, en 4% is niet trots op Rotterdam. Op de lange termijn bezien, zijn veel meer Rotterdammers nu ‘trots’ in plaats van ‘een beetje trots’.

- * Het percentage trotse Rotterdammers loopt wat op met de sociale sterkte van de buurt volgens het *Wijkprofiel 2018*.

2. De belangrijkste problemen in de stad

Belangrijkste problemen in Rotterdam	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Verkeersproblematiek	31%	33%	32%	32%	30%	31%	34%	36%	40%	43%
Criminaliteit, onveiligheid en drugsoverlast	53%	57%	52%	53%	50%	52%	47%	46%	39%	38%
Vervuiling, vernieling en beheer openbare ruimte	31%	29%	32%	32%	32%	29%	33%	29%	34%	33%
Woningproblematiek	8%	6%	7%	5%	6%	7%	7%	8%	15%	19%
Werkloosheid, arbeidsongeschiktheid, armoede e.d.	7%	8%	8%	11%	14%	17%	16%	15%	13%	13%
Kwantiteit / kwaliteit overige voorzieningen	15%	11%	12%	10%	10%	15%	14%	14%	11%	12%
Bevolking / bevolkingssamenstelling	15%	16%	14%	12%	14%	13%	13%	11%	17%	11%
Jeugdproblematiek	25%	25%	20%	18%	18%	13%	14%	10%	9%	7%
Kwantiteit / kwaliteit openbaar groen	5%	4%	5%	4%	4%	4%	5%	2%	7%	6%
Overige overlast	5%	7%	5%	6%	5%	5%	4%	5%	7%	5%
Verpaupering / verloedering wijken	7%	6%	6%	7%	6%	7%	5%	7%	7%	4%
Verkeerde stedenbouwkundige plannen	3%	2%	2%	2%	2%	3%	1%	1%	1%	1%
Kwantiteit / kwaliteit speelgelegenheid	2%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Overige problemen	12%	12%	15%	19%	18%	22%	22%	18%	24%	28%
w.o. luchtvervuiling, milieu	5%	3%	3%	3%	4%	5%	7%	7%	10%	11%
gemeente / overheid algemeen	4%	7%	5%	10%	9%	9%	9%	5%	4%	4%
onderwijs	.	.	.	3%	2%	4%	2%	3%	3%	4%

Al vele jaren wordt in de Omnibusenquête gevraagd wat de belangrijkste problemen in Rotterdam zijn die met voorrang moeten worden aangepakt. Men mag er maximaal drie in eigen woorden noemen. De belangrijkste problemen volgens de Rotterdammers bleken tot voorkort ieder jaar weer te liggen op het vlak van criminaliteit en drugsoverlast, maar sinds 2015 werden zulke onderwerpen wel ieder jaar minder vaak genoemd. Vorig jaar werd voor het eerst een ander soort problematiek het meest genoemd, en die problematiek staat ook dit jaar op de eerste plaats: met 43% is verkeersproblematiek (zoals parkeer- en bereikbaarheidsproblematiek) vaker genoemd dan criminaliteit, onveiligheid en

drugsoverlast (38%). Op de derde plaats komt de vervuiling en vernieling en het beheer van de openbare ruimte (inclusief openbaar groen) (33%).

- * Opvallend is dat 'jeugdproblematiek' de laatste jaren steeds minder genoemd wordt (nu nog maar door 7%; acht jaar geleden nog door een kwart!). De woningproblematiek daarentegen wordt de laatste twee jaar veel vaker genoemd. Sociaal-economische problematiek (werkloosheid en armoede en dergelijke) wordt de laatste drie jaar weer *iets* minder vaak genoemd.
- * Criminaliteit en drugsoverlast worden op Zuid iets vaker genoemd, evenals overige overlast. Verkeersproblematiek wordt er even vaak genoemd, en woningproblematiek, sociaal-economische problematiek en luchtvervuiling / milieu minder vaak.
- * De verschillen naar score van de buurt volgens het *Wijkprofiel 2018* zijn over het algemeen niet groot.

3. Veiligheid

Preventief fouilleren

73% van de Rotterdammers weet dat de politie in Rotterdam in bepaalde gebieden preventief mag fouilleren; vorig jaar was dat 67%.

- * Vrouwen, allochtonen en jongeren zijn minder vaak bekend met deze maatregel.
- * Als aan de Rotterdammers die al bekend waren met deze maatregel gevraagd wordt of men er problemen mee zou hebben als men preventief gefouilleerd zou worden, geeft net als vorig jaar de overgrote meerderheid (80%) aan hier *geen* moeite mee te hebben. 17% zou hier *wel* moeite mee hebben en 4% weet het niet of heeft hier (nog) geen mening over.
- * 83% vindt preventief fouilleren een goed idee. Minder draagvlak is er onder Rotterdammers van niet-westerse herkomst (72%), jongeren (73%) en jongvolwassenen (78%).

4. Sociale zaken en economie

Uitkeringen

17% van de Rotterdammers is het eens met de stelling dat in Rotterdam veel te makkelijk een uitkering wordt gegeven. Bijna twee keer zo veel Rotterdammers (28%) zijn het daar niet mee eens, en de rest heeft geen duidelijke mening hierover. De laatste twee jaar zijn opeens veel meer Rotterdammers het oneens dan eens met deze stelling.

29% van de Rotterdammers is het eens met de stelling dat mensen met een uitkering een baan moeten kunnen weigeren als die niet bij hun opleiding past. 34% is het daar niet mee eens, en de rest heeft geen duidelijke mening hierover. Hoewel zij relatief nog steeds een meerderheid vormen, is het aantal Rotterdammers dat het niet met deze stelling eens is de afgelopen jaren flink geslonken.

53% van de Rotterdammers is het eens met de stelling dat mensen die langdurig werkloos zijn verplicht zouden moeten worden tot het verrichten van vrijwilligerswerk met behoud van uitkering. 18% is het daar niet mee eens, en de rest heeft geen duidelijke mening hierover.

55% van de Rotterdammers is het eens met de stelling dat mensen met een uitkering iets terug moeten doen voor de stad. 17% is het hier mee oneens, en de rest heeft geen duidelijke mening hierover.

64% van de Rotterdammers is het eens met de stelling dat jongeren geen uitkering moeten krijgen, maar direct een baan of scholing, terwijl 8% het daar niet mee eens is, en de rest hierover geen duidelijke mening heeft.

En voorts is 75% van de Rotterdammers het eens met de stelling dat mensen met een uitkering die geen kans op een baan hebben, door de gemeente geholpen moeten worden om maatschappelijk actief te blijven. Hiermee is 6% het oneens, terwijl de rest geen duidelijke mening heeft.

- * Vergeleken met in de tweede helft van de negentiger jaren is tegenwoordig een veel grotere meerderheid van de Rotterdammers voorstander van verplichting tot vrijwilligerswerk met behoud van uitkering voor (langdurig) werklozen; ondanks een afname dit jaar.

5. Milieu, duurzaamheid en leefbaarheid

Klimaatverandering

Denkt dat het klimaat verandert	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ja	67%	75%	74%	72%	81%	80%		86%	81%
Nee	16%	10%	11%	11%	7%	7%	X	5%	12%
Weet niet / geen mening	16%	15%	15%	17%	11%	13%		10%	7%

81% van de Rotterdammers denkt dat het klimaat verandert, 12% denkt van niet en 7% weet het niet. Onder allochtonen, en met name niet-westerse, die dit jaar veel beter vertegenwoordigd waren in de respons, bevinden zich veel meer “klimaatseptici”, en heerst waarschijnlijk ook veel onduidelijkheid over de precieze interpretatie van het begrip “klimaat(verandering)”.

- * Hoe lager de opleiding, hoe minder vaak gedacht wordt dat het klimaat verandert. Niet in (plaatselijke) politiek geïnteresseerden denken dat ook wat minder vaak.
- * Ruim zes van de tien Rotterdammers maken zich zorgen over de gevolgen van klimaatverandering. Bijna één op de drie maakt zich hierover geen zorgen, en 6% weet het niet. Door het hogere aandeel gemeten “klimaatseptici” is dit jaar ook een hoger aandeel Rotterdammers gemeten dat zich geen zorgen maakt om de gevolgen van klimaatverandering. Bij de Rotterdammers die wél denken dat het klimaat verandert, is er weinig veranderd.

6. Verkeer en vervoer

Vervoermiddelenbezit en -gebruik

Op de lange termijn bezien hebben de Rotterdammers iets vaker een rijbewijs en beschikken zij iets vaker over een auto. Vrouwen, jongeren en niet-westerse allochtonen blijven wat achter. Het autobezit is het hoogst op de Rechter Maasoever *buiten* de ring, en het laagst op de Rechter Maasoever *binnen* de ring. Van alle Rotterdamse *huishoudens* heeft drie kwart een auto.

Drie kwart van de Rotterdammers heeft een fiets. 4% gebruikt wel eens een deelfiets. De stallingsmogelijkheden en de inschatting van de bijbehorende risico's lijken geen reden waarom Rotterdammers zonder fiets geen fiets hebben.

14% heeft geen auto én geen fiets.

87% van de Rotterdammers bezit een OV-chipkaart.

- * Het percentage autogebruikers vertoont een licht stijgende trend, maar het aantal intensieve autogebruikers blijft ongeveer gelijk. Het aantal openbaarvervoergebruikers is de afgelopen tien jaar flink toegenomen; vooral de laatste twee jaar. De laatste twee jaar neemt ook het aantal intensieve openbaarvervoergebruikers toe. En ook het aantal fietsgebruikers is op de lange termijn gezien toegenomen. Het toegenomen gebruik van openbaar vervoer en fiets is niet ten koste van het autogebruik gegaan; de Rotterdammer is dus steeds mobieler geworden.
- * Met name naar werk of studie wordt de laatste twee jaar vaker het openbaar vervoer gebruikt, al is de auto hier nog steeds het belangrijkste vervoermiddel. Naar het winkelcentrum en naar de binnenstad is het autogebruik dit jaar weer flink toegenomen.
- * Bekendheid met, en gebruik van, elektrisch vervoer zijn de afgelopen jaren niet veranderd. Het oordeel over de gemeentelijke stimulering van elektrisch vervoer is de laatste paar jaar wat positiever, al heeft nog steeds ruim een kwart hier geen mening over. Over de aanleg van ‘oplaadpunten’ voor elektrische auto’s bij gereserveerde parkeervakken is de mening de afgelopen jaren

niet wezenlijk veranderd; vaker 'goed' dan 'niet goed', maar relatief velen vinden dat 'het er van af hangt' of hebben geen mening. Eén op de zes Rotterdammers denkt binnen twee jaar zelf elektrisch te gaan rijden, of doet dat nu al.

Spitsreizigers

26% van alle Rotterdammers (van 16 tot en met 85 jaar) zit meestal tijdens de spits in een auto, waaronder 24% als bestuurder. Van de Rotterdammers met betaald werk ging de afgelopen jaren de helft (45% als bestuurder en 3% als passagier) met de auto, bijna één op de drie met de fiets en een kwart met het openbaar vervoer.

- * Het gebruik van de fiets in de spits is de laatste twee jaar weer afgenomen tot het niveau van vijf jaar geleden.
- * Ruim één op de drie spitsreizigers overweegt wel eens op een andere manier te reizen tijdens de spits; de laatste twee jaar neemt hun aantal wat toe. 15% overweegt wel eens om een ander vervoermiddel te gebruiken, 16% overweegt wel eens om vóór of ná de spits te reizen, 4% overweegt wel eens een andere route en 6% overweegt wel eens om thuis te blijven. "Voor of na de spits" wordt hierbij de laatste twee jaar steeds vaker genoemd.

Meer informatie: het OBI-tabellenrapport *Rotterdammers over het verkeer 2018*, vanaf medio 2018 in te zien op de website <http://www.rotterdam/onderzoek>.

7. Gezondheid

Drugs en alcohol

Ruim drie kwart van de Rotterdammers vindt het goed dat de minimumleeftijd om bier en wijn te mogen kopen omhoog is gegaan van 16 naar 18 jaar. Ongeveer twee derde zou het mooi vinden als er alcoholvrije uitgaansgelegenheden / clubs zijn waar jongeren vanaf 15 jaar welkom zijn. Een gelijk aandeel vindt dat ouders afspraken moeten maken met hun kind om tot hun 18^e geen alcohol te drinken. Minder dan de helft (44%) kan zich er in vinden als het coffeeshops verboden zou worden open te zijn vóór acht uur 's avonds.

8. Media

De *Stadskrant*

<i>Stadskrant</i>	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
In het afgelopen jaar wel eens gezien	70%	68%	67%	60%	55%	50%	47%	48%	48%	47%	38%

Het bereik van de *Stadskrant* is de afgelopen jaren afgenomen. 38% van de Rotterdammers heeft in het afgelopen jaar de *Stadskrant* wel eens gezien. Het aandeel lezers nam af tot 35%, en het aandeel dat regelmatig bereikt wordt, nam af tot 20%.

- * De inhoud van de *Stadskrant* wordt gemiddeld met een 6,8 gewaardeerd, de begrijpelijkheid met een 7,1 en het nut met een 6,3. Als de Rotterdammers die toegeven de *Stadskrant* het afgelopen jaar nooit gezien te hebben niet meegeteld worden, wordt het beeld wat positiever (7,1, 7,5 respectievelijk 6,6), en bij de mensen die de krant regelmatig of (bijna) altijd lezen is het beeld nóg wat positiever (7,4, 7,6 respectievelijk 6,9). Voor de inhoud en voor het nut geeft dit jaar een iets kleiner aandeel een onvoldoende.

Sociale media

Sociale media	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Maakt gebruik van sociale media	47%	52%	55%	X	67%	70%	75%	77%

Inmiddels maakt ruim drie kwart van de Rotterdammers van 16 tot en met 85 jaar gebruik van sociale media. In 2011 was dit nog maar 47%.

- * Whatsapp wordt het meest gebruikt (70%), gevolgd door Facebook (53%) en Youtube (40%).
- * Nog steeds is een minderheid van de gebruikers van sociale media bekend met gemeentelijke twitteraccounts als @Rotterdam en @Stadsbeheer010 (zo'n twintig tot vijfentwintig procent), de Facebookpagina van de gemeente (ruim een derde). De gemeentelijke Instagram- en LinkedIn-accounts zijn bij een kwart bekend.
- * De meerderheid van de mobiel internetgebruikers voelt er wel wat voor om op verzoek van de gemeente via sociale media mee te denken over gemeentelijke onderwerpen. De veiligheid in de eigen buurt scoort als mogelijk onderwerp het hoogst.

9. Gemeente, bestuur en politiek

Interesse in de plaatselijke politiek

Interesse in de plaatselijke politiek	2004	2005	2006 ¹	2007	2008	2009	2010 ¹	2011	2012	2013	2014 ¹	2015	2016	2017	2018 ¹
Veel interesse	11%	12%	13%	11%	9%	10%	11%	11%	10%	9%	9%	8%	8%	12%	11%
Enige interesse	51%	52%	51%	51%	48%	48%	49%	51%	46%	45%	43%	45%	46%	54%	47%
Geen interesse	38%	36%	36%	38%	43%	42%	41%	39%	44%	45%	48%	47%	46%	35%	41%

¹): Meting in de aanloop naar gemeenteraadsverkiezingen.

11% van de Rotterdammers zegt veel interesse te hebben in de plaatselijke politiek. 47% heeft enige interesse, en 41% geen interesse. Daarmee is deze interesse (die dit jaar is gemeten in een periode van gemeenteraadsverkiezingscampagnes) weer iets lager dan vorig jaar, maar nog steeds wat hoger dan verder in het recente verleden.

- * Mannen zijn vaker geïnteresseerd dan vrouwen. Ouderen zijn het vaakst geïnteresseerd, en jongeren wat minder vaak. Het percentage geïnteresseerden neemt toe met het opleidingsniveau.
- * Voorts heeft men vaker *geen* interesse naarmate men in een sociaal zwakkere buurt woont.

Voor alle verdere inlichtingen: Paul de Graaf, tel. (010) 267 15 30, e-mail pa.degraaf@rotterdam.nl.

Onderzoek en Business Intelligence; augustus 2018.

Auteur: Paul de Graaf.

Voor meer informatie: <http://www.rotterdam.nl/onderzoek>

Gemeente Rotterdam